

Resolotioner

Bemærk: Kirkeministeriet har ved redaktionens slutning endnu ikke udgivet resolutioner fra 1. juli 1972 til 31. december 1972; men de vil blive aftrykt i »Vore Kirkegårde« i en senere årgang.

I denne årgang aftrykkes 1. juli 1971 - 30. juni 1972.

Indenrigsministeriets skriv. af 1. juli 1971

(til formanden for en landvæsenskommission) om *udvidelse af en kirkegård i et vandværks beskyttelsesområde.*

Ved skrivelse af 18. februar 1971 har De forelagt indenrigsministeriet den vedlagte sag angående udvidelse af A kirkegård i et område, der er fastsat som beskyttelsesområde for andelsselskabet X vandværk.

Det fremgår af sagen, over hvilken man har brevvekslet med sundhedsstyrelsen, at vandværket ved landvæsenskommissionskendelse af 23. marts 1950 fik tilladelse efter lov nr. 54 af 31. marts 1926 om vandforsyningsanlæg til at indvinde 90.000 m³ grundvand årligt fra 16,5 m dybe borer, der var dækket af lerlag på 6,5 m. Som beskyttelsesområde for vandværket med nedsivningsanlæg efter lovens § 11 fastsattes kendelse det område, der lå inden for 580 m fra borerne. A kirkegård lå inden for dette område.

I slutningen af 1960erne rejstes der spørgsmål om at udvide kirkegården med et areal på 9.000 m² i retning over mod borerne. Arealet ville på det nærmeste sted komme til at ligge ca. 125 m fra borerne. Sundhedsstyrelsen brevvekslede med amtslægen i B om sagen og modtog et fyldigt materiale til belysning af spørgsmålene. Ud fra de oplysninger, der heri forelå om vandværket, grundvandspejl, grundvandsbevægelser m.v., skrev sundhedsstyrelsen den 16. maj 1969 til amtslægen:

»at sundhedsstyrelsen på det foreliggende grundlag ikke nærer betænkelighed ved, at A kirkegård udvides med de i sagen nævnte 9.000 m², selv om arealet til udvidelsen befinder sig inden for indvindingsområdet for X vandværk. Heller ikke relationen til de private brønde giver anledning til betænkelighed. Når sundhedskommissionen i C har taget stilling til sagen, bedes den tilbagesendt sundhedsstyrelsen med henblik på besvarelse af kirkeministeriets forespørgsel af 26. september 1968«.

Sundhedskommissionen i C meddelte i skrivelse af 17. juni 1969, at man havde besluttet at godkende udvidelsen, men fandt under henvisning til kendelsen af 1950, at sagen burde forelægges en landvæsenskommission. Uden at gå nærmere ind på, om denne forelæggelse for landvæsenskommissionen var nødvendig, skrev sundhedsstyrelsen herefter i skrivelse af 20. juni 1969 til kirkeministeriet følgende:

»Tilbagesendes med bilag til kirkeministeriet med henvisning til sundhedsstyrelsens ovenstående påtegningsskrivelse af 16. maj 1969, idet sundhedsstyrelsen for sit vedkommende intet har at indvende mod den foreslåede udvidelse af kirkegården.«

Sagen blev forelagt for landvæsenskommissionen ved A menighedsråds skrivelse af 15. oktober 1970. Under behandling af sagen for landvæsenskommissionen den 1. februar 1971 rejstes der spørgsmål om, hvorvidt kister kunne ligestilles med de nedgravede beholdere, der omhandles i § 40 i lov nr. 169 af 18. april 1969 om vandforsyning, således at udvidelsen krævede tilladelse fra indenrigsministeriet. De har derefter i Deres ovennævnte skrivelse af 18. februar 1971 forelagt dette spørgsmål for indenrigsministeriet.

I en erklæring om sagen af 12. maj 1971 har sundhedsstyrelsen udtalt:

»Sundhedsstyrelsen må være af den opfattelse, at nedgravning af kister og urner på kirkegård ikke naturligt omfattes af bestemmelserne i vandforsyningslovens §§ 39 og 40. Når dette ikke direkte er fastslået i disse bestemmelser, kan det skyldes, at man gennem en årrække har sikret sig mod forurening af drikkevandsforsyninger fra kirkegårde derved, at samtlige sager vedrørende anlæg af nye kirkegårde og udvidelse af eksisterende kirkegårde forelægges sundhedsstyrelsen til vurdering, forinden tilladelse til anlæg eller udvidelse meddeles. Sundhedsstyrelsen finder for sit vedkommende ikke, at der er anledning til nu at gennemføre en nyordning gående ud på, at sådanne kirkegårdssager eller visse af disse skal forelægges for indenrigsministeriet. Såfremt ministeriet ikke mener at kunne fastslå, at kirkegårdsdrift ikke omfattes af de omhandlede bestemmelser i vandforsyningsloven, skal det fastslås, at der i medfør af disse bestemmelser gøres speciel undtagelse«.

Indenrigsministeriet skal udtale, at kirkegårde efter ministeriets mening ikke kan betragtes som nedsivningsanlæg, der omfattes af beskyttelsesbestemmelserne efter § 11 i loven af 1926, men at spørgsmålet om kirkegårdsudvidelsen har kunnet indbringes for landvæsenskommissionen dels under hensyn til den tvivl, der efter foranstående er rejst med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt beskyttelsesbestemmelserne efter § 40 og 41 i loven af 1969 tillige omfatter beholdere dels af hensyn til spørgsmålet om fastsættelse af særlige beskyttelsesbestemmelser efter § 42 i loven af 1969.

Indenrigsministeriet kan tiltræde sundhedsstyrelsens erklæring af 12. maj 1971. Man er således enig med sundhedsstyrelsen i, at nedgravning af kister og urner ikke omfattes af §§ 39 og 40 i loven af 1969, hvorved man med henvisning til § 40 skal henvise til, at reglerne i § 40 om nedgravede beholdere er tænkt som en videreførelse af de hidtidige regler i sundhedsvedtægterne om indhentelse af tilladelse fra sundhedsmyndighederne til nedgravede samlebrønde, jfr. motiverne til bestemmelsen, og at disse regler i sundhedsvedtægterne formentlig aldrig har været anvendt på kirkegårde. Man er endvidere enig med sundhedsstyrelsen i, at beskyttelsen af vandforsyningsanlæg mod forurening på grund af nyanlæg af eller udvidelse af kirkegårde normalt må anses for tilstrækkeligt varetaget ved, at sagerne forelægges for sundhedsstyrelsen.

Kirkeministeriets skriv. af 27. august 1971

(til stiftsøvrigheden over Helsingør stift) om, *hvorvidt der i et nærmere angivet tilfælde erlægges betaling for gravkastning i forbindelse med begravelse af en u-densognsboende.*

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 21. december 1970 hertil indsendt andragende har A sogns menighedsråd gjort indsigelse mod den af ministeriet i skrivelse af 5. august 1970 trufne afgørelse, hvorefter der skal ske tilbagebetaling af

et beløb af 614 kr. 09 øre, der er erlagt for gravkastning i forbindelse med enkefru N. N.'s begravelse den 7. februar 1970 på A kirkegård.

Det fremgår af sagen, at enkefru N. N., hvis tidligere afdøde ægtefælle er begravet som indensogsboende på A kirkegård, ikke ved sin død havde bopæl i A.-B. kommune.

I denne anledning skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at ministeriet, efter at sagen har været gjort til genstand for fornyet overvejelse, med menighedsrådet er enig i, at gravkastning ikke kan henføres til de ydelser fra kirkens side, som udensogsboende folkekirkemedlemmer med tilknytning til sognet efter de dagældende regler ikke skulle erlægge betaling for, og at det herefter må have sit forblivende ved den stedfundne opkrævning af betaling for gravkastning.

Kirkeministeriets skriv. af 17. september 1971

(til stiftsøvrigheden over Ålborg stift) bl.a. om, *hvorvidt en kirke kunne antages at have ret til fortov omkring kirkegården.*

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 24. august 1970 hertil indsendt andragende har Hvidbjerg v/Å sogns menighedsråd anholdt om, at der må blive andrønet ekspropriation dels af den øst for Hvidbjerg v/Å kirkegård ud mod kommunevejen beliggende del af ejendommen matr. nr. 15 a Hvidbjerg v/Å by og sogn, hvilket areal igennem en lang årrække har været benyttet som parkeringsplads for Hvidbjerg v/Å kirke, dels af den del af samme matrikelnummer, der ligger nord for kirkegården imellem diget og matr. nr. 15 d, ibd., og som benyttes til kørsel med affald fra affaldspladsen i kirkegårdens nordvestlige hjørne samt fyringsolie til kirkens oliefyr.

Endvidere har menighedsrådet rejst spørgsmål om ekspropriation af en bræmme af matr. nr. 15 a langs kirkegårdens vest- og sydside, for så vidt dette er nødvendigt for at sikre kirkegårdsbestyrelsens adgang til færdsel langs kirkegårdsdigets yderside for at syne og reparere diget.

Til støtte for andragendet har menighedsrådet henvist til, at ejeren af matr. nr. 15 a under de med ham førte forhandlinger om kirkens erhvervelse af de omhandlede, omkring kirkegårdsdiget beliggende arealer – ialt ca. 3.650 m² – har fordret en købesum på 8.000 kr., subsidiært en pris af 1 kr. 50 øre pr. kvadratmeter under forudsætning af, at menighedsrådet overtager et ca. 50 m bredt areal vest for kirkegården, hvorved det samlede areal ville andrage ca. 7.000 m². Disse vilkår har menighedsrådet anset for uantagelige.

De i nærværende sag omhandlede arealer af matr. nr. 15 a omfattes af en den 1. juli 1954 til beskyttelse af kirkens omgivelser tinglyst fredningsdeklaration, ifølge hvilken menighedsrådet og vedkommende fredningsnævn er påtaleberettiget.

Ministeriet har i sagens anledning indhentet en udtalelse fra statens ligningsdirektorat, der efter besigtigelse af de ovennævnte ca. 3.650 m² store arealer i erklæring af 28. oktober 1970 har udtalt, at handelsværdien af arealerne ikke skønnes at overstige ialt ca. 1.500 kr. Endvidere har kirkeministeriet anmodet landbrugsministeriet om en udtalelse med hensyn til, om Hvidbjerg v/Å kirke må antages at have ret til fortov omkring kirkegården. Fotokopi af landbrugsministeriets skrivelse af 22. juli 1971*) vedlægges tillige med fotokopi af det i skrivelserne omtalte gamle matrikelkort.

Under henvisning til foranstående skal man meddele til efterretning og videre

bekendtgørelse, at *da* det – som sagen foreligger – må anses for tvivlsomt, om kirken ad rettens vej vil kunne få tilkendt ejendomsret til den del af matr. nr. 15 *a*, Hvidbjerg v/Å by og sogn, der ligger øst for kirkegården mellem diget og kommunevejen, samt den del af samme matrikelnummer, der ligger nord for kirkegården imellem diget og matr. nr. 15 *d* ibd., og *da* eventuel tilkendelse af brugsret til disse arealer næppe i det lange løb vil være en tilfredsstillende løsning, idet en sådan ret ikke indebærer adgang til anlæg af kørevej og parkeringsplads på arealerne, samt *da* ministeriet ligesom menighedsrådet finder de af ejeren stillede vilkår for arealernes afhændelse uantagelige, anordner ministeriet herved i medfør af forordning af 23. april 1845 om jords afståelse til kirkegårdes udvidelse, jfr. § 28, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 455 af 23. september 1947 af lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v. ekspropriation af de pågældende arealer, således at erstatningens størrelse i overensstemmelse med bestemmelsen i nævnte forordning fastsættes af 2 af retten udmeldte, uvildige mænd.

Man udbeder sig indberetning om udfaldet af ekspropriationsforretningen.

Med hensyn til kirkegårdsbestyrelsens adgang til færdsel på nabogrunden langs kirkegårdsdigets vest- og sydside henvises til § 22, stk. 1 og stk. 3 i lov nr. 259 af 27. maj 1950 om hegn, hvorefter der er hjemlet kirkegårdsbestyrelsen en begrænset adgang til færdsel – eventuelt kørsel – på nabogrunden med henblik på vedligeholdelse af kirkegårdsdiget, jfr. nærmere landbrugsministeriets ovennævnte skrivelse af 22. juli 1971. Det tilføjes, at der ikke hermed er taget stilling til, hvorvidt kirken måtte have en hævdundet ret til en videregående benyttelse af arealerne langs kirkegårdsdigets vest- og sydside eller eventuelt ejendomsret til disse.

Med hensyn til det af ejeren af matr. nr. 15 *a* fremsatte krav om en lejeafgift for kirkens benyttelse af parkeringspladsen m.v. bemærkes, at menighedsrådet i al fald ikke bør indgå på at erlægge en sådan afgift for et tidsrum, der ligger forud for kravets fremsættelse.

*) Landbrugsministeriets skrivelse af 22. juli 1971:

I skrivelse af 21. januar 1971 har kirkeministeriet udbedt sig en udtalelse fra landbrugsministeriet med hensyn til spørgsmålet, om Hvidbjerg v/Å kirke må antages at have ret til fortov omkring kirkegården i henhold Danske Lov 2-22-74, samt om kirkegårdsbestyrelsen i henhold til lovgivningen om hegn har adgang til at færdes på nabogrunden for at syne og vedligeholde kirkegårdsdiget.

Med hensyn til spørgsmålet om fortov skal man oplyse, at kirkens ejendom er vist med fortov udenom kirkegården på det ældste i matriklen beroede kort over Hvidbjerg by, der er opmålt i 1814. Der henvises til vedlagte fotokopi af et udsnit af dette kort, hvor grænsen for kirkens fortov er fremhævet med røde krydser.

Det bemærkes, at der ikke er angivet noget om fortov på det gældende matrikelkort, uden at denne ændring dog behøver at være af betydning for bedømmelsen af spørgsmålet om fortov, idet kirkernes fortov som regel ikke er angivet på matrikelkortene, jfr. Retskammerets resolution af 31. marts 1807 (Tillæg til Matrikelinstruktionen) post 13, sidste stk. Spørgsmålet om, hvorvidt kirken stadig kan antages at have ret til fortov omkring kirkegården, således som det synes oprindeligt at have været tilfældet, må herefter formentlig afhænge af, om kirken vedblivende har hævdet denne ret.

Med hensyn til spørgsmålet om kirkegårdsbestyrelsens adgang til færdsel på en nabogrund langs kirkegårdsdiget skal man henvise til, at det i § 22, stk. 1, i lov om hegn (lov nr. 259 af 27. maj 1950) er fastsat, at den, der har vedligeholdelsespligten med hensyn til et hegn, er berettiget til i tidsrummet mellem 1. november og 1. maj på hensynsfuld måde at færdes på naboens grund langs hegnet i det omfang, hegnets vedligeholdelse gør det nødvendigt. Den omhandlede bestemmelse omfatter også hegn i form af dige og må hjemle kirkegårdsbestyrelsen adgang til færdsel på nabogrunden med henblik på syn og vedligeholdelse af kirkegårdsdiget. Af bestemmelsen i § 22, stk. 3, fremgår, at der i forbindelse med vedligeholdelsen må foretages kørsel på nabogrunden, dersom forholdene tillader det, men kun mod betaling af erstatning for den skade, som eventuelt forvoldes ved sådan færdsel.

Kirkeministeriets skriv. af 21. oktober 1971

vedr. en af et menighedsråd indgået aftale om vedligeholdelse af nogle gravsteder, så længe disse var eller måtte blive fornyet.

I en til folketingets ombudsmand indsendt, af ombudsmanden hertil oversendt skrivelse af 15. juli 1971 har De for installatør N.N. klaget over en af Ålborg stiftsøvrighed i skrivelse af 2. juli 1971 truffet afgørelse med hensyn til A. kirkes forpligtelse til at vedligeholde den pågældendes familiegravsteder nr. 121 og 291 på A kirkegård.

Det fremgår af sagen, at den daværende kirkebestyrelse i skrivelse af 17. juni 1933 har bekræftet, at kirken mod et vederlag een gang for alle på ialt 450 kr. har påtaget sig vedligeholdelsen af de nævnte gravsteder, således at »vedligeholdelsespligten vedvarer, så længe som gravstederne er eller måtte blive fornyet«. I skrivelse af 14. august 1939 bifaldt stiftsøvrigheden på derom af A menighedsråd under 2. august s.å. indgivet andragende, at kirken overtager renholdelsen af de pågældende gravsteder indtil 1970 mod at vederlaget, det ovennævnte beløb af 450 kr., blev indbetalt til stiftsøvrigheden, jfr. § 18 i kgl. anordning af 10. december 1927 angående kirkegårde. Beløbet indbetaltes herefter den 8. september 1939 til stiftsøvrigheden. Om den således af stiftsøvrigheden godkendte ordning er der ifølge det oplyste ikke i sin tid tilgået gravstedsbrugerens underretning.

Det fremgår endvidere af sagen, at A menighedsråd nu i forbindelse med fornyelse af brugsretten til gravstederne udover vederlaget herfor har fordret erlagt et vederlag for kirkens renholdelse af gravstederne i en ny brugsperiode, hvorved det er oplyst, at menighedsrådet anser vedligeholdelsespligten for udløbet ved udløbet af den nugældende brugsperiode pr. 13. april 1972 for gravsted nr. 291 og 20. oktober 1972 for gravsted nr. 121.

Sidstnævnte vederlag har gravstedsbrugerens vægret sig ved at erlægge, idet han har henvist til kirkebestyrelsens skrivelse af 17. juni 1933 om kirkens vedligeholdelsespligt med hensyn til gravstederne.

Stiftsøvrigheden har i sin ovennævnte skrivelse af 2. juli 1971 anført, at »den pågældende »overenskomst« om kirkens forpligtelse til at vedligeholde de pågældende gravsteder ikke på daværende tidspunkt blev forelagt stiftsøvrigheden til godkendelse. Også efter de dagældende regler (kgl. anordning af 10. december 1927 om kirkegårde § 18) skulle overenskomster om kirkens overtagelse af vedligeholdelsespligt vedrørende gravsteder godkendes af stiftsøvrigheden, for så vidt vedligeholdelsespligten skulle gælde mere end een fredningsperiode (for A kirkegård: 20 år). Skrivelse af 17. juni 1933 kunne derfor ikke forpligte kirken, for så vidt skrivelsen efter sin ordlyd kan forstås som omfattende vedligeholdelsespligt i mere end 20 år«. Stiftsøvrigheden har endvidere henvist til den i samme skrivelse af 14. august 1939 godkendte ordning.

Således foranlediget skal man meddele, at det uanset ordlyden af kirkebestyrelsens skrivelse af 17. juni 1933 må anses for at have ligget uden for forudsætningerne for den trufne overenskomst, at kirken dermed skulle have påtaget sig en stedsevarende vedligeholdelsesforpligtelse eller dog en forpligtelse af ganske ubestemt varighed, hvorved bemærkes, at det i 1933 forlangte beløb af 450 kr. svarer til det vederlag, der ifølge det dagældende regulativ for kirkegården skulle udredes for kirkens overtagelse af vedligeholdelsen af de i sagen omhandlede gravsteder for en 20-årig fredningsperiode.

Da det efter ministeriets opfattelse under disse omstændigheder ikke kan anses

for stemmende med billighed at fordre, at menighedsrådet som kirkegårdsbestyrelse skal vedstå skrivelsen af 17. juni 1933 efter sin ordlyd, må ministeriet – som sagen foreligger – anse det for rettest, at der træffes en forligsmæssig ordning angående vedligeholdelsespligtens varighed.

Såfremt sagen ikke kan finde sin løsning ved en forligsmæssig ordning, og gravstedsbrugeren ikke finder at kunne akkviescere ved, at kirkens forpligtelse til at vedligeholde de nævnte gravsteder udløber til de af menighedsrådet angivne tidspunkter, må man have den pågældende henvist til at indbringe sagen for domstolene.

Kirkeministeriets skriv. af 9. november 1971

(til fru N.N.) ang. *tilladelse til, at en urne blev opgravet for at asken kunne anbringes i en dobbelturte sammen med den senere afdøde ægtefælles aske.*

I anledning af Deres hertil indsendte andragende af 15. oktober 1971 angående fælles gravsætning af Deres forældres aske skal man efter stedfunden brevveksling med stiftsøvrigheden over Københavns stift meddele, at ministeriet ikke skal modsætte sig, at den den 19. august 1967 i grav nr. 139, 5. afdeling D på A kirkegård nedsatte urne indeholdende asken af Deres moder, fru O.O. optages, og at asken derefter tillige med asken af Deres fader K.O. overføres til en dobbelturte, der nedsættes i forannævnte gravsted.

Det tilføjes, at der må forelægges Frederiksberg begravelsesvæsen skriftligt samtykke til urnens optagelse fra eventuelle andre, der måtte have dispositionsret over gravstedet.

Kirkeministeriets skriv. af 1. december 1971

(til stiftsøvrigheden over Ribe stift) om, *hvorvidt et menighedsråd kunne fritages for den i vedligeholdelseslovens § 25, stk. 6 foreskrevne pligt til at oplægge visse gravstedskapitaler.*

Ved skrivelse af 24. marts 1965 meddelte ministeriet for et tidsrum af 5 år A. kirke fritagelse for opfyldelse af den i lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v. § 23, stk. 6, foreskrevne oplægspligt.

I et med stiftsøvrighedens erklæring af 11. november 1971 hertil indsendt andragende har A sogns menighedsråd nu ansøgt om forlængelse af fritagelsen for den omhandlede oplægspligt.

I denne anledning skal man meddele til efterretning og videre bekendtgørelse, at ministeriet, efter at A. sogn sammen med andre sogne er indlemmet i B. kommune, og efter at det ved § 7 i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. er bestemt, at påligning af kirkelige afgifter sker under eet for de i en kommune beliggende sogne, ikke finder, at der er tilstrækkelig anledning til at imødekomme det ansøgte.

Kirkeministeriets skriv. af 11. februar 1972

(til stiftsøvrighederne) ang. *løn- og ansættelsesvilkår for kirkegårdslederne og kirkegårdsassistenter.*

I overensstemmelse med en fra kirkeministeriets udvalg af 14. januar 1971 vedrørende kirkefunktionærer modtagen indstilling fastsætter ministeriet i medfør af § 32 i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. herved følgende bestemmelser om løn- og ansættelsesvilkår for kirkegårdsledere og kirkegårdsassistenter ved folkekirkens kirkegårde:

1. Lønrammer.

Stillinger som kirkegårdsleder og kirkegårdsassistent aflønnes efter lønrammesystemet for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, såfremt de opfylder de nedenfor nærmere fastsatte betingelser for at henføres til en af følgende lønrammer:

1) *Lønramme 20-24-29.*

Hertil henføres stillinger som kirkegårdsledere ved kirkegårde, der

- a) normalt er over 10 ha.,
- b) omfatter 7.-8.000 ibrugtagne gravpladser,
- c) modtager ikke under ca. 250 kistenedsættelser årlig. Endvidere må der
- d) i almindelighed være knyttet krematorium til kirkegården.

Aflønning efter denne lønramme forudsætter, at kirkegårdslederen selvstændigt udøver sædvanlige lederbeføjelser med hensyn til kirkegården som helhed, d.v.s. varetager ledelsen såvel af arbejdet på kirkegården som af kirkegårdens kontor- og regnskabsmæssige administration. Såfremt væsentlige indskrænkninger er foretaget i lederbeføjelserne, kan kirkegårdslederen ikke oprykkes til lønramme 29.

Disse stillinger bør normalt besættes med civilhortonomer, og det må angives i stillingsopslaget, at det ønskes, at ansøgere er i besiddelse af denne eller tilsvarende uddannelse.

2) *Lønramme 20.*

Hertil henføres stillinger som kirkegårdsleder ved kirkegårde, der

- a) normalt er over 3 ha.,
- b) modtager ikke under ca. 75 kistenedsættelser årlig.

Aflønning efter denne lønramme forudsætter, at kirkegårdslederen udøver sædvanlige lederbeføjelser, d.v.s. varetager ledelsen såvel af arbejdet på kirkegården som af kirkegårdens kontor- og regnskabsmæssige administration. Såfremt væsentlige indskrænkninger er foretaget i lederbeføjelserne, henføres stillingen til lønramme 19, hvis kirkegården væsentlig overstiger de angivne mindstemål, ellers til lønramme 17. En kirkegårdsleder, der er henført til lønramme 20, kan, når han i to år har oppebåret slutløn i denne lønramme, af kirkeministeriet oprykkes til lønramme 24, såfremt kirkegårdens og kirkegårdslederens forhold taler derfor. Oprykning til lønramme 24 forudsætter, at kirkegården i størrelse m.v. væsentlig overstiger de foran angivne mindstemål, og at indskrænkning ikke er gjort i lederbeføjelserne.

Ved nybesættelse af stillinger i lønrammerne 20 bør krav stilles om gartneruddannelse samt administrative kvalifikationer og ved de større kirkegårde så vidt muligt om uddannelse som civilhortonom.

3) *Lønramme 19.*

Hertil henføres stillinger som kirkegårdsassistent ved store kirkegårde, såfremt der tillægges stillingens indehaver beføjelser til selvstændigt at lede og tilrettelægge arbejdet på kirkegården.

Gartneruddannelse må i almindelighed forudsættes.

4) *Lønramme 17.*

Hertil henføres stillinger som kirkegårdsleder ved kirkegårde der

- a) ikke er under ca. 2 ha.,
b) modtager mindst 40 kistenedsættelser årlig.
Det er endvidere en forudsætning, at kirkegårdslederen selvstændigt varetager sædvanlige lederbeføjelser, (jfr. foran under 1).
Ved nybesættelser af ledige stillinger bør gartneruddannelse betinges.

5) Lønramme 9.

Betingelserne for aflønning af stillinger som kirkegårdsleder og kirkegårdsassistent efter lønramme 9 vil senere blive fastsat. *)

II. Fremgangsmåden ved klassificering m.v.

1. Klassificering af stillinger som kirkegårdsleder og -assistent foretages af menighedsrådet inden for de under I angivne rammer.

Foruden klassificering foretages, må spørgsmålet forhandles med vedkommende organisation. For så vidt angår de stillinger, om hvis klassificering forslag af ministeriet har været forelagt menighedsrådene, vil særskilt meddelelse fremkomme herfra med hensyn til, om de af menighedsrådene senere givne oplysninger har dannet grundlag for ændring af forslagene. Lægges dette endelige klassificeringsforslag til grund, hvilket man stærkt må tilråde, vil yderligere forhandling med organisationen i almindelighed være ufornudden.

Klassificeringen skal godkendes af provstiuvalget.

For så vidt angår stillinger, om hvis klassificering forslag ikke er fremsendt ministeriet, vil menighedsrådet eller provstiuvalget kunne anmode om en vejledende udtalelse fra ministeriet, der om fornødent forinden vil forelægge sagen for udvalget af 14. januar 1971 vedrørende kirkefunktionærer. Man skal henstille, at denne mulighed benyttes i alle tilfælde for at opnå en ønskelig lighed med hensyn til stillingernes vurdering.

Klassificeringsspørgsmål, der forelægges ministeriet til udtalelse, vil af ministeriet blive forhandlet med vedkommende organisation.

2. Indplaceringen i den lønramme, hvori en stilling klassificeres, sker efter principperne i § 33 ff. i lov om tjenestemandslønninger m.m. og klassificering af tjenstemandsstillinger i staten, folkeskolen og folkekirken.

Spørgsmål om indplaceringens foretagelse og om udfærdigelse af lønberegning kan forelægges ministeriet, jfr. i øvrigt afsnit IV. 3.

3. Indberetning bedes af provstiuvalget indsendt hertil om alle godkendte klassificeringer. Indberetning må indeholde oplysning om:

- kirkegården, dens størrelse og antal gravpladser,
- stillingsbetegnelse,
- stillingsindehaverens navn og personnummer,
- lønramme,
- skalatrin, hvorpå indplaceringen finder sted, tidspunktet for oprykning til nævnte skalatrin, indplaceringens ikrafttræden.

III. Ændring af foretaget klassificering og fastsættelse af ansættelsesvilkår i øvrigt.

1. Efter endelig klassificering i lønrammesystemet vil klassificeringen kun kunne ændres efter den i §§ 45-47 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folke

*) se cirk.skriv. 10 juni 1973, V.K. 1977/78, side 48 f.

kirken angivne fremgangsmåde, hvilket i almindelighed vil sige ved aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og Statstjenestemændenes Centralorganisation II – eventuelt efter bemyndigelse mellem kirkeministeriet og vedkommende etatsorganisation. Klassificeringen må i almindelighed optages til overvejelse i forbindelse med væsentlige ændringer i grundlaget for klassificeringen, hvad enten disse skyldes ændringer i kirkegårdens forhold eller i stillingsindholdet.

2. Øvrige ansættelsesvilkår fastsættes på tilsvarende måde.

Aftale foreligger om, at de for tjenestemænd gældende regler om ferie og feriegodtgørelse samt flyttegodtgørelse finder tilsvarende anvendelse for tjenestemandslignende lønnede kirkegårdsledere og assistenter.

Endvidere finder reglerne om opslag i § 5 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken tilsvarende anvendelse.

3. Statstjenestemændenes Centralorganisation II og godkendte etatsorganisationer (foreløbig Foreningen af danske kirkegårdsledere) har forhandlingsret overfor de kirkelige myndigheder (menighedsråd og provstiuvalg samt ministerium) i alle spørgsmål af faglig art. Man henleder i denne forbindelse særlig opmærksomheden på kirkeministeriets cirkulæreskrivelse af 16. december 1970.

IV. Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser.

A. Kirkegårdsledere og -assistenter, der pr. 1. juli 1969 var eller senere er ansat med fast løn.

Klassificeringen har virkning fra den 1. juli 1969 eller det senere tidspunkt, på hvilket ansættelsen med fast løn har fundet sted.

For så vidt lønreguleringer, der har fundet sted efter 1. juli 1969, medfører, at klassificeringens ikrafttræden nævnte dato indebærer lønnedgang for funktionæren, udskydes ikrafttrædelsesdatoen til 1. januar 1972.

B. Kirkegårdsledere og -assistenter, der *helt eller delvis* har været aflønnet gennem *entrepriseaftaler*.

1. Hvis den pågældende senest 1. april 1977 opnår en alder, hvor fratrædelse på grund af alder vil finde sted, udskydes klassificeringen indtil ledighed, medmindre begge parter ønsker klassificeringen foretaget inden.

2. I andre tilfælde fastsættes en ikrafttrædelsesdato, der må indtræde før 1. april 1977, ved aftale mellem menighedsrådet og kirkegårdslederen under hensyntagen til, hvornår afvikling af kirkegårdslederens virksomhed kan ske, og hvornår kirkekassen disponerer over den for overtagelse af kirkegårdens drift og vedligeholdelse fornødne bevilling.

3. Der må i de under 2 nævnte tilfælde tages skridt til overførsel pr. den aftalte ikrafttrædelsesdag af kirkegårdslederens aktiver vedrørende kirkegården. Overdragelsen sker ved aftale mellem menighedsrådet og kirkegårdslederen. Aftalen skal godkendes af provstiuvalget.

Overdragelsen omfatter maskiner, redskaber, kontorinventar, kartoteker m.v. og eventuel med virksomheden forbunden goodwill, der har omsætningsværdi. Der bør så vidt muligt gives personalet mulighed for ansættelse ved kirkegården. Hvis enighed om overdragelsesvilkårene ikke kan opnås, vil menighedsrådet kunne henvende sig til kirkeministeriet, der optager forhandling om sagen.

4. Under aftalen om overtagelse af kirkegårdslederens aktiver vedrørende kirkegården inddrages spørgsmålet om, på hvilket løntrin indplacering skal finde sted.

Såfremt der tillige rejses spørgsmål om ydelse af understøttelse ved afgang, må dette spørgsmål forelægges ministeriet.

5. Såfremt kirkegårdslederen ikke ønsker ændring af sine ansættelsesvilkår og at overføre sin virksomhed til kirkegården, må aftaleforholdet bringes til ophør med passende varsel.

V. Almindelige bestemmelser.

1. Efter klassificeringens ikrafttræden vil kirkegårdslederen eller -assistenten ikke kunne oppebære anden indtægt fra kirken end den ved klassificeringen fastsatte løn med tillæg. Han vil således ikke kunne oppebære særskilt honorar for varetagelse af kassererhverv eller andet administrativt hverv for menighedsrådet eller for kirketjenerfunktioner m.m.

Han vil ej heller kunne oppebære honorar fra anden side for arbejder m.v. vedrørende kirkegården, herunder for udensogsbegravelser eller kremeringer, gravkastning m.m.

Alle indtægter vedrørende kirkegårdens drift må indgå i kirkegårdens regnskab.

2. Kirkegårdsledere og kirkegårdsassistenter, der klassificeres med løn efter lønrammesystemet, er kun berettiget til beskæftigelse ved siden af deres stilling ved kirkegården, for så vidt beskæftigelsen kan varetages uden gene for arbejdet ved kirkegården.

3. Oprettelse af tjenestemandstillinger som kirkegårdsleder og kirkegårdsassistent kan ikke finde sted for tiden.

Kirkeministeriets cirk.skrivelse af 15. februar 1972

(til stiftsøvrighederne) ang. *fastsættelse af boligbidrag for boliger, der stilles til rådighed for kirke- og kirkegårdsfunktionærer i tjenestemandstilling eller med tjenestemandslignende lønning.*

I henhold til § 32, stk. 3 i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., jfr. bekendtgørelse af 26. juni 1970, fastsætter ministeriet herved, at der for boliger, der af folkekirken stilles til rådighed for kirke- og kirkegårdsfunktionærer i tjenestemandstilling eller med tjenestemandslignende lønning, skal erlægges boligbidrag i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler for fastsættelse af boligbidrag for brug af statens tjeneste- og lejeboliger. Man henviser til en anden skrivelse herfra af d.d. angående tidspunktet for ordningens ikrafttræden m.m.

Det fornødne antal eksemplarer af nærværende skrivelse vedlægges til fordeling blandt stiftets provstiuvalg, menighedsrådene de steder, hvor kirke- og kirkegårdsfunktionærer i tjenestemandstilling eller med tjenestemandslignende aflønning er ansat, samt blandt de nævnte funktionærer.

Kirkeministeriets skrivelse af 15. februar 1972

(til stiftsøvrigheden over Viborg stift) om *stiftsøvrighedens kompetence ved stadfæstelse af en kirkegårdsvedtægt.*

I skrivelse af 16. november 1971 har stiftsøvrigheden ved at forelægge ministeriet den hoslagt tilbagefølgende sag angående stadfæstelse af en vedtægt for A kirkegård, forespurgt:

1. om stiftsøvrigheden vil kunne forlange, at kirkegårdsvedtægter udfærdiges under benyttelse af den af Danmarks Provsteforening udgivne blanket (A/S Olaf O. Barfod og Co.'s forlag, nr. 1608),

2. om Stiftsøvrigheden i tilfælde, hvor der i et vedtægtsforslag ikke findes takster for gravkastning og gravstedsvedligeholdelse, herunder for vedligeholdelse i en fredningsperiode, kan fastsætte takster for disse ydelser, når der er en fastansat graver ved kirkegården.

I denne anledning skal man meddele, at de omhandlede spørgsmål må besvares således:

- ad 1. Der indeholdes ikke i lovgivningen bestemmelser, som hjemler adgang til at kræve forslag til kirkegårdsvedtægter udfærdiget på bestemte blanketter, men da det efter loven er stiftsøvrigheden, der fastsætter vedtægterne, medens menighedsrådet kun har en forslagsret, er der intet til hinder for, at stiftsøvrigheden – om ønskes – benytter den af Danmarks Provsteforening udgivne blanket ved vedtægternes udfærdigelse.
- ad 2. Dette spørgsmål må i det foreliggende tilfælde, hvor kirken efter menighedsrådets bestemmelse påtager sig vedligeholdelse af gravsteder og hvor kastning af grave normalt skal ske ved den ved kirkegården ansatte graver, besvares bekræftende, idet bemærkes, at ministeriet herved går ud fra, at der forinden gives kirkegårdsbestyrelsen lejlighed til at udtale sig om taksternes størrelse.

Det tilføjes, at taksterne bør fastsættes som grundbeløb med procenttillæg svarende til tillægget til statens honorar, men uden midlertidigt tillæg.

Lov af 24. maj 1972 om valgmenigheder.*)

Kapitel 3.

Kirker og kirkegårde.

§11. Inden valgmenighedens kirke eller kirkesal, jfr. § 3, stk. 1, tages i brug, skal den indvies efter reglerne om indvielse af folkekirkens kirker. Biskoppen kan tillade fravigelse fra reglerne.

Stk. 2. Inden indvielsen skal det ved et provstesyn være konstateret, at kirken eller kirkesalen er i forsvarlig stand og forsynet med alt, hvad der kræves til afholdelse af gudstjeneste og udførelse af kirkelige handlinger.

Stk. 3. Inden den i § 3, stk. 3, nævnte overenskomst godkendes, skal det ved en af biskoppen foranlediget besigtigelse være konstateret, at kirken opfylder kravene efter stk. 2.

§ 12. En valgmenighed kan med kirkeministerens tilladelse anlægge kirkegård til brug for valgmenighedens medlemmer.

Stk. 2. Inden tilladelse gives, skal valgmenigheden stille sikkerhed for kirkegårdens fortsatte vedligeholdelse i tilfælde af menighedens opløsning. Størrelsen og arten af sikkerheden fastsættes af kirkeministeren.

Stk. 3. Kirkegården skal indvies, inden den tages i brug.

§ 13. Medlemmer af valgmenigheden har ret til at blive begravet på kirkegården i det sogn, hvor de bor, selv om den valgmenighed, de tilhører, har egen kirkegård i sognet.

Kirkeministeriets skrivelse af 13. juni 1972

(til fru N.N.) ang. en stedfunden *sløjfning af gravsted alene på grundlag af begæring herom fra en enkelt af de til gravstedet berettigede.*

I en hertil indsendt skrivelse har De beklaget Dem over, at graveren ved A

*) Lovtid. A, 1972, nr. 204.

kirke på begæring af Deres kusine, overlærer K.K., og uden forudgående henvendelse til Dem har foretaget sløjfning af gravsted nr. 233 på A kirkegård og tilintetgørelse af den på gravstedet af sognets beboere opsatte mindesten over Deres farfar O.B.

De har i forbindelse hermed oplyst, at De i 1965 har fået skøde på gravstedet for tiden indtil 1975, og at De ved skødets udlevering fremsatte anmodning om, at alle fremtidige henvendelser vedrørende gravstedet måtte blive rettet til Dem. Lærer O.B. og hustru er begravet i gravstedet i henholdsvis 1925 og 1940. De afdødes nærmeste nulevende pårørende er ifølge det oplyste 10 børnebørn, deriblandt De og overlærer K.K.

Det er endvidere oplyst, at der ikke i kirkeprotokollen for A kirkegård er foretaget notering om, hvem der har modtaget skøde på gravstedet eller i øvrigt er berettiget til at disponere over gravstedet.

I denne anledning skal man efter stedfundne brevveksling med stiftsøvrigheden over Viborg stift, der har indhentet en udtalelse over sagen fra bestyrelsen for A kirkegård, meddele, at ministeriet ikke finder det rimeligt, at kirkegården har ladet gravstedet sløjfe og gravstenen tilintetgøre alene i henhold til den af overlærer K.K. fremsatte begæring, hvorved bemærkes, at der til en så vidtgående disposition over gravstedet burde have foreligget tilslutning fra alle dispositionsberettigede, og at det ikke kan tjene kirkegårdsbestyrelsen til undskyldning, at ingen stod indført i kirkegårdsprotokollen som skødehaver.

Under de foreliggende omstændigheder finder ministeriet, at det må påhvile kirkegården at retablere gravstedet, såfremt der fra nogen af de til gravstedet berettigede fremsættes begæring herom.

Kirkeministeriets cirkulære af 21. juni 1972

(til biskopperne og bestyrelserne for valgmenighederne) om *ny lov om valgmenigheder.**)

Ved lov nr. 204 af 24. maj 1972 om valgmenigheder, der træder i kraft den 1. juli 1972, ophæves lov nr. 88 af 15. maj 1903 om valgmenigheder.

Ved den således stedfundne revision af valgmenighedsloven er der bl.a. foretaget ændring af bestemmelserne om anerkendelse af valgmenigheder og stadfæstelse af valgmenighedspræster samt om tilbagekaldelse af valgmenigheds anerkendelse. Endvidere er en række forældede bestemmelser ophævet eller ajourført.

Idet man vedlægger særtryk af den nye valgmenighedslov, skal man for så vidt angår ændringer i forhold til den hidtidige lov særlig fremhæve følgende:

11. I modsætning til hidtidige lov indeholder den nye lov ingen regler om syn over valgmenighedskirker, idet bestemmelse herom nu findes i § 45, stk. 2, i lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v., hvorefter valgmenighedskirker er undergivet forskrifterne i nævnte lov, herunder hensyn til afholdelse af kirkesyn, med de lempelser, som efter andragende fra valgmenighedens bestyrelse måtte blive tiltrådt af kirkeministeriet, jfr. herved også § 41 i kgl. anordning af 11. april 1953 angående vedligeholdelse af og tilsyn med kirkebygninger m.v.

Den valgmenigheder tidligere påhvilede pligt til at betale et årligt beløb til hjælp til dækning af provsternes lønning er bortfaldet pr. 1. juli 1969.

12. Der er som hidtil adgang for kirkeministeriet til at meddele en valgmenighed

*) Min.-tid. A, 1972, nr. 136.

tilladelse til at anlægge en kirkegård til brug for valgmenighedens medlemmer, og denne adgang er ikke som tidligere betinget af, at menigheden har sin egen kirkebygning. Derimod er det foreskrevet, at en sådan tilladelse fremtidig skal gøres betinget af, at der af valgmenigheden stilles en af kirkeministeriet godkendt sikkerhed for kirkegårdens fortsatte vedligeholdelse i tilfælde af menighedens opløsning, idet der har vist sig behov for tilvejebringelse af økonomisk sikkerhed for vedligeholdelsen af en opløst menigheds kirkegård i tiden indtil denne – efter udløbet af de eksisterende gravstedsrettigheder – lovligt kan nedlægges.

Den hidtidige bestemmelse om tinglysning af en deklaration på kirkegården til sikring af dennes fred og vedligeholdelse er bortfaldet.

Da en valgmenighedskirkegård ifølge § 38 i kgl. anordning af 20. april 1953 om kirkegårde er undergivet forskrifterne i nævnte anordning med de lempelser, som efter andragende fra menighedens bestyrelse måtte blive tiltrådt af kirkeministeriet, er bestemmelser om indretning og vedligeholdelse af valgmenighedskirkegårde samt om tilsynet hermed udeladt af loven.